

Sygn. akt III U 765/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce Wydział III

w składzie:

Przewodnicząca: SSO Bożena Beata Bielska

Protokolant: sekr. sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 listopada 2014 r. w O.

sprawy z odwołania W. B.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania W. B.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 17.04.2013r. **nr** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje W. B. prawo do emerytury rolniczej od dnia 1 lutego 2013 roku,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17.04.2013r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił W. B. prawa do emerytury rolniczej.

W odwołaniu od tej decyzji W. B. wniosła o jej zmianę i przyznanie dochodzonego świadczenia. Wskazała, że od 16 roku życia pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców a od 01.07.1977r. prowadziła wraz z mężem dział specjalny produkcji rolnej, fermę lisów. Wskazała, że z kartoteki ewidencyjnej KRUS wynika, iż w latach 1977-1982 podlegała ubezpieczeniu rolników i z mocy ustawy była zwolniona ze składki z uwagi na to, że nie miała 35 lat. Ponadto wniosła o doliczenie jej okresu, gdy sprawowała opiekę nad dziećmi urodzonymi w 1974r., 1976r., 1978r. i 1984r., a pracowała w gospodarstwie rolnym. W konkluzji wniosła o zaliczenie jej do podlegania ubezpieczeniu rolniczemu okresów: od 01.05.1977r. do 17.04.1978r. i od 25.05.1979r. do 22.05.1982r.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że W. B. nie spełnia przesłanek do przyznania prawa do emerytury rolniczej, bowiem wykazała podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników jedynie w wymiarze 24 lata 6 miesięcy i 2 dni, zamiast wymaganych 25 lat. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczenie z tytułu działów specjalnych weszło w życie od dnia 01.01.1983r. a do dnia 31.12.1982r. rolnikiem nie była osoba prowadząca dział specjalny. Ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin z dnia 27.10.1977r. zawierała definicję rolnika, zgodnie z którą rolnikiem był właściciel

lub posiadacz gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 0,5 ha gruntów rolnych i leśnych, który nie jest objęty ubezpieczeniem społecznym na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin.

W toku postępowania organ rentowy podniósł, że skoro odwołująca stała się właścicielką gospodarstwa rolnego od dnia 11.09.1981r., to nie mogła korzystać z ustawowego zwolnienia od opłacania składek w okresie od dnia 01.01.1978r. do dnia 31.12.1983r. Ponadto podniósł, że nie można jej zaliczyć okresu od dnia 01.07.1977r. do dnia 10.09.1981r., gdyż odwołująca pozostawała wówczas w zatrudnieniu i ZUS przy ustalaniu prawa do emerytury zaliczył jej okres pracy od dnia 07.09.1972r. do dnia 22.05.1982r.

Wyrokiem z dnia 17.09.2013r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce oddalił odwołanie, do okresów podlegania ubezpieczeniu w celu uzyskania prawa do emerytury rolniczej nie zaliczając spornych okresów.

Na skutek apelacji odwołującej Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 16.07.2014r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że w okresach od 01.05.1977r. do 30.04.1980r. i od 22.05.1979r. do 22.05.1982r. W. B. korzystała z urlopu bezpłatnego w celu sprawowania opieki nad dziećmi i z tego tytułu podlegała ubezpieczeniu społecznemu, mogła jednak w tych samych okresach również podlegać ubezpieczeniu rolniczemu. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie przeszkód, aby w przypadku wykazania podlegania w tym samym okresie ubezpieczeniu rolniczemu, zaliczyć okres ubezpieczenia rolniczego do emerytury rolniczej. Sąd wskazał, że istotnym w sprawie jest precyzyjne ustalenie, czy wnioskodawczyni w spornym okresie podlegała ubezpieczeniu rolniczemu.

Sąd Apelacyjny, uchylając zaskarżony wyrok wskazał, iż ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy ma poczynić precyzyjne ustalenia faktyczne co do tego czy w spornym okresie (1977-1981) wnioskodawczyni i jej mąż prowadzili fermę lisów, którą w rozumieniu przepisów można uznać za dział specjalny. Istotnym tu w szczególności będzie ustalenie, kiedy rozpoczęli hodowlę tych lisów, kiedy hodowla ta stała się odrębną od hodowli lisów prowadzonych przez rodziców wnioskodawczyni, na jakich zasadach odwołująca i jej mąż pracowali w gospodarstwie rolnym rodziców wnioskodawczyni, w szczególności czy można ich uznać za współposiadaczy tego gospodarstwa lub jego części prowadzących odrębny dział specjalny. Znaczenie może tu mieć to, czy małżonkowie prowadzili w tym czasie już własne gospodarstwo domowe, co pośrednio może wskazywać również na prowadzenie odrębnego działu specjalnego. Sąd Apelacyjny wskazał też, że w okolicznościach niniejszej sprawy pewnym pośrednim potwierdzeniem prowadzenia działu specjalnego przez wnioskodawczynię i jej męża, wymagającym konfrontacji z innymi dowodami, może być zarówno karta ewidencyjna ubezpieczonego jak i dokumenty zgromadzone w aktach ZUS, dotyczące okresu późniejszego. Sąd Okręgowy, zgodnie z wytycznymi, miał też rozważyć, czy dla oceny podlegania przez odwołującą ubezpieczeniu społecznemu nie ma tu znaczenia już sam fakt zakupu przez wnioskodawczynię i jej męża 7 ha ziemi w 1981r., co z jednej pozwała domniemywać, że małżonkowie w okresie wcześniejszym kumulowali środki na ten cel a z drugiej strony wskazuje na konsekwentną wolę związania się małżonków B. z rolnictwem, na co wskazuje również porzucenie pracy przez wnioskodawczynię w Zakładach (...) po upływie urlopu bezpłatnego.

W toku ponownego postępowania w sprawie W. B. wniosła o zaliczenie do okresów podlegania ubezpieczeniu okresu prowadzenia działu specjalnego produkcji rolnej od 01.07.1977r. do 10.09.1981r. lub o zaliczenie okresu od 01.09.1981r. do 22.05.1982r.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W. B., kwestionując decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 17.04.2013r., domagała się przyznania prawa do emerytury rolniczej.

Ponieważ odwołująca urodziła się w dniu (...), może uzyskać emeryturę rolniczą, o której mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z tym przepisem emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny określony w ust. 1a i 1b;

2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Natomiast w myśl art. 19 ust. 1a w/w ustawy – wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie do dnia 31 grudnia 1952r. wynosi co najmniej 60 lat.

Zgodnie zaś z art. 20. 1 w/w ustawy, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;

2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;

3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów (art. 20 ust. 2). Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. (art. 20 ust. 3).

W. B. wiek 60 lat ukończyła w dniu (...) Spór dotyczył natomiast tego, czy odwołująca posiada wymagany 25-letni okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Wydając zaskarżoną decyzję Prezes KRUS uznał bowiem okres ubezpieczenia jedynie w wymiarze 24 lata, 6 miesięcy i 2 dni.

Poza sporem jest, iż W. B. w okresie od dnia 07.09.1972r. do dnia 22.05.1982r. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Zakładach (...) a decyzją ZUS z dnia 30.01.2013r. zostało jej przyznane prawo do emerytury. Przy obliczaniu jej wysokości ZUS uwzględnił z tego zatrudnienia okresy składkowe: od 07.09.1972r. do 30.04.1977r. i od 18.04.1978r. do 24.05.1979r. Natomiast okresy: od 01.05.1977r. do 17.04.1978r. i od 25.05.1979r. do 22.05.1982r. uwzględnił jako okresy nieskładkowe z tytułu sprawowania opieki nad dziećmi (k.16 akt ZUS). Z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z tego zakładu wynika nadto, że w okresach: od 01.05.1977r. do 17.04.1978r. i od 25.05.1979r. do 22.05.1982r. W. B. przebywała na urlopie wychowawczym w związku z urodzeniem syna J. (ur. (...)) i M. (ur. (...)).

Wskazać trzeba, że Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 16.07.2014r. przesądził, iż uwzględnienie w/w okresów przez ZUS nie stoi na przeszkodzie ich uwzględnieniu jako okresu ubezpieczenia rolniczego do emerytury rolniczej - w przypadku wykazania podlegania w tym samym okresie ubezpieczeniu rolniczemu. Sąd Apelacyjny wskazał, że istotnym w sprawie jest ustalenie, czy wnioskodawczyni w spornym okresie podlegała ubezpieczeniu rolniczemu.

W. B. w toku postępowania wywodziła, że wraz z mężem, K. B., w okresie od 01.07.1977r. do 11.09.1981r. prowadziła dział specjalny produkcji rolnej, mieszkając w gospodarstwie rolnym jej rodziców i pracując w tym gospodarstwie, lecz prowadząc oddzielne gospodarstwo domowe a następnie od 11.09.1981r. prowadziła własne gospodarstwo rolne, w tym w dalszym ciągu fermę lisów, na zakupionych wraz z mężem działkach rolnych.

Zgodnie ze wskazaniem Sądu Apelacyjnego, rozpoznając ponownie sprawę, Sąd Okręgowy miał poczynić ustalenia faktyczne co do tego czy w spornym okresie lat 1977-1981 wnioskodawczyni i jej mąż prowadzili fermę lisów, którą w rozumieniu przepisów można uznać za dział specjalny produkcji rolnej.

W celu ustalenia powyższego Sąd przesłuchał W. B. oraz świadków: W. B. i B. B. (2). Wziął też pod uwagę zeznania M. C., przesłuchanego w toku pierwszego rozpoznania sprawy oraz dokumentację zawartą w aktach KRUS i ZUS, dotyczących odwołującej.

E. B. zeznała, iż jej rodzice posiadali własne gospodarstwo rolne, w którym ona pracowała, przy czym wraz z mężem od lipca 1977r. mieli na terenie tego gospodarstwa fermę lisów i prowadzili je na działce rodziców do momentu zakupu we wrześniu 1981r. własnego gospodarstwa rolnego, zaś następnie od 11.09.1981r. prowadzili własne gospodarstwo rolne, w tym w dalszym ciągu fermę lisów, na zakupionych działkach rolnych. Wskazywała również, iż jej rodzice mieli również fermę lisią, którą sami prowadzili.

Należy dać jej wiarę, gdyż potwierdzają to inne zgromadzone w sprawie dowody, w tym zeznania świadków.

K. B. zeznał, że związek małżeński z odwołującą zawarł w dniu 06.11.1976r., po ślubie zamieszkali u rodziców odwołującej, a po 4 latach kupili swoje gospodarstwo i przeprowadzili się. Świadek zeznał, iż gospodarstwo teściów miało powierzchnię ok. 12-14 ha a nadto ojciec odwołującej miał fermę lisią, kilkadziesiąt lisów, ferma była położona na działce siedliskowej. Świadek dodał, iż po ślubie wraz z odwołującą pracowali w tym gospodarstwie i szkolili się w hodowli lisów, prowadzili oddzielne gospodarstwo domowe. Pytany o hodowlę lisów zeznał, że w 1977r. wraz z odwołującą kupili lisy, 20 samic i rozpoczęli hodowlę lisów, trzymali je w klatkach na siedlisku u rodziców odwołującej, wiadomo było, które lisy są ich a które teścia, bo lisy były trzymane w oddzielnych klatkach.

K. B. zeznał również, że hodowlę lisów prowadzili do chwili wprowadzenia stanu wojennego i potem jeszcze przez 4-5 lat. Fermę zlikwidowali na jesieni, gdyż wtedy zdejmuje się skóry. Dodał, iż po założeniu fermy lisów już nigdzie nie pracował na podstawie umowy o pracę, a jego ostatnim pracodawcą była firma (...) w W. placówka w O., w której pracę zakończył w 1978r.

Powyższe zeznania w pełni potwierdzili pozostali świadkowie.

B. B. (2), brat odwołującej, zeznał, że przed 1981r. mieszkali w jednym domu, on zajmował dwa pokoje na górze, a odwołująca z mężem też dwa pokoje na górze zaś rodzice mieszkali na parterze domu. Zeznał, iż ferma lisią była od 1977r., prowadzili ją odwołująca z mężem a oddzielną fermę prowadził jego ojciec. Zeznał, iż część lisów było kontraktowanych na odwołującą, a część na jego ojca, były w tej kwestii zawierane umowy, lisy zdawano w W.. Z zeznań świadka wynika, że przy rozpoczęciu hodowli zarówno odwołująca jak i jego ojciec mieli po 20 lisów, na fermie były klatki i było wiadomo, które rzędy klatek należały do odwołującej, a które jego ojca. B. B. (2) zeznał też, że K. B. zrezygnował z pracy zawodowej, gdyż zajął się pracą w gospodarstwie i prowadzeniem fermy lisów. Z jego zeznań wynika również, że gdy odwołująca wyprowadziła się na swoje gospodarstwo, to on rozpoczął hodowlę lisów.

Świadek M. C. zeznał, że od 1978r. zaczął hodować lisy, a odwołująca rozpoczęła hodowlę przed nim, pomagała też w pracy w gospodarstwie. Również i on zeznał, że lisy hodował także ojciec odwołującej.

Sąd dał wiarę w/w zeznaniom, gdyż są one zgodne ze sobą, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają. Zauważyć też trzeba, że W. B. była zatrudniona w (...) Zakładach (...) a jej stosunek pracy ustał na skutek porzucenia przez nią pracy, gdyż nie zgłosiła się do pracy po ustaniu urlopu, który kończył się z dniem 22.05.1982r. Porzucenie przez nią pracy zdaniem Sądu świadczy o tym, iż miała inne źródło utrzymania, dlatego pośrednio potwierdza podnoszony przez nią fakt prowadzenia hodowli lisów. Dla oceny materiału dowodowego istotnym jest też fakt, że mąż odwołującej, W. B. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę tylko do 1978r. a z jego zeznań wynika, iż później już nie pracował zawodowo właśnie dlatego, iż wraz z odwołującą zajmował się hodowlą lisów. Z w/w okolicznościami logicznie jest też powiązany fakt zakupu przez małżonków B. we wrześniu 1981r. własnego gospodarstwa rolnego, co wskazuje na ich konsekwentną wolę związania się z rolnictwem.

Istotne znaczenie w sprawie mają też złożone dokumenty. W. B., występując do ZUS z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury, złożyła m.in. kartę ewidencyjną wymiaru i poboru składki na (...) (k. 11-12a.e. (...)), w której dokonano zapisów za lata 1981-1990. Wskazano w niej, iż małż. B. prowadzą fermę lisów. Dokumenty te w kserokopii zostały też złożone do akt emerytalnych odwołującej w KRUS. Potwierdzają one prowadzenie hodowli już w 1981r., co uwiarygadnia także pozostałe twierdzenia odwołującej i zeznania K. B. co do prowadzenia takiej fermy również przed 1981r. i przeniesieniu jej na nowo zakupione grunty. Odwołująca zasadnie powołuje się też na dokument,

znajdujący się w jej aktach emerytalnych KRUS, tj. kartę ewidencyjną ubezpieczonego. Karta ta jest wystawiona na K. B., męża odwołującej. W części dotyczącej okresu do 31.12.1990r. wskazano w niej, że podlegał on przepisom o F. od 01.07.1977r. do 31.12.1982r., w tym w okresie od 01.01.1978r. do 31.12.1983r. był zwolniony z opłacania składek z mocy ustawy, z uwagi na wiek do 35 lat. Także w części dotyczącej wysokości opłaconych składek wypełniono rubryki z lat 1977-1982. Zapisy te świadczą o prowadzeniu przez małżonków B. fermy lisów także w latach 1977-1981, bowiem wówczas nie posiadali oni na własność gruntów rolnych, dlatego podleganie ubezpieczeniu musiało być związane z prowadzeniem fermy lisów.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż W. B. w okresie od 01.07.1977r. do 10.09.1981r. prowadziła wraz z mężem fermę lisią. Sąd uznał też, że był to dział specjalny produkcji rolnej i odwołująca podlegała w tym okresie ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Z art. 75 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 października 1977r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140) wynika, iż za rolnika uznano właściciela lub posiadacza gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 0,5 ha gruntów rolnych i leśnych, który nie jest objęty ubezpieczeniem społecznym na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin.

W Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1977r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. Nr 37, poz. 166) wskazano gospodarstwa rolne, w których skład wchodzi wyłącznie działki specjalne. Z § 24 tego Rozporządzenia wynika, iż dla gospodarstw rolnych, w których skład wchodzi wyłącznie działki specjalne podstawę wymiaru składki stanowił dochód szacunkowy, przy czym w Rozporządzeniu sprecyzowano rodzaj oraz rozmiar upraw roślin i produkcji zwierzęcej stanowiących działki specjalne. Normy dochodu szacunkowego z tych działek określał załącznik do Rozporządzenia, który w pkt 16 odnosząc się do hodowli lisów wskazywał, iż liczba samic stada podstawowego powinna wynosić ponad 10 sztuk, a roczna suma dochodów powinna wynosić kwotę 2.000 zł.

W ocenie Sądu w/w warunki zostały spełnione. Z zeznań odwołującej i świadków wynika, iż lisów - samic na początku zakupiono 20, a następnie ferma rozrastała się, gdyż lisów przybywało. Z w/w zeznań wynika również, że małżonkowie B. w latach 1977-1981 byli faktycznie współposiadaczami (z rodzicami odwołującej) tej części gospodarstwa rolnego rodziców odwołującej, na której była usytuowana ferma. Zarówno świadkowie jak i odwołująca zeznali, że wszystkie klatki stały w jednym miejscu, jedna obok drugiej, przy czym część należała do małżonków B. a część do rodziców odwołującej. K. B. zeznał, iż ferma była oddalona od budynków siedliskowych o ok. 500m. Zdaniem Sądu okoliczności te świadczą o tym, iż małżonkowie B. byli współposiadaczami działki, na której była usytuowana ferma. Zgodnie bowiem z art. 336 kc posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny), jak i ten, kto nią faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny). W ocenie Sądu odwołująca wraz z mężem byli posiadaczami zależnymi, gdyż pozwolenie rodziców odwołującej na zamieszkiwanie na terenie gospodarstwa rolnego i faktyczne korzystanie z działki, na której była położona ferma lisią, należy traktować jako użytkowanie. Należy też zaznaczyć, iż odwołująca wraz z mężem prowadziła odrębne gospodarstwo domowe od jej rodziców, co tym bardziej przemawia za odrębnością prowadzonych przez nich hodowli lisów.

Biorąc pod uwagę fakt, iż każda z hodowli składała się z co najmniej 20 lisów (a następnie więcej - aż do kilkuset sztuk), należy uznać, iż już w 1977r. zajmowała ona powierzchnię powyżej 0,5 ha. Powierzchnia ta potem zwiększała się, stosownie do powiększania ilości hodowanych zwierząt. Jednocześnie należy wskazać, iż w latach 1977-1981 ferma lisią była praktycznie jedynym źródłem utrzymania rodziny małż. B., dlatego logicznym jest przyjęcie, że hodowano tam duże ilości lisów, gdyż tylko wówczas można było osiągać dochód pozwalający na utrzymanie rodziny. To z kolei prowadzi do wniosku, iż w latach 1977-1981 ferma przynosiła dochód szacunkowy w wielkości co najmniej wymaganej przez załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1977r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin. Za przyjęciem takiej koncepcji przemawia też fakt, iż małżonkowie B. w dniu 11.09.1981r. zakupili gospodarstwo rolne,

placąc część kwoty gotówką, która musiała pochodzić z oszczędności uzyskanych z dochodów z fermy, gdyż to było ich jedyne źródło utrzymania.

Z tych względów zdaniem Sądu należy uznać, iż zostały spełnione przesłanki pozwalające na uznanie W. B. za osobę prowadzącą dział specjalny produkcji rolnej. W tej sytuacji podlegała ona ubezpieczeniu rolniczemu w świetle zapisów obowiązującej wówczas ustawy z dnia 27 października 1977r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin. Zgodnie z przepisem art. 38 tej ustawy obowiązek opłacania przez rolnika składki powstawał od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym rolnik rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego, a ustawał - z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym rolnik przestał prowadzić gospodarstwo rolne. Ponieważ odwołująca w 1977r. nie osiągnęła jeszcze 35 roku życia, zastosowanie miał art. 40 w/w ustawy, zgodnie z którym rolnik, który rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego przed ukończeniem 35 lat życia, zwolniony był od obowiązku opłacania składki przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania. W przypadku odwołującej będzie to więc cały sporny okres liczony od 01.07.1977r.

Mając powyższe na uwadze należy zaliczyć W. B. okres od 01.07.1977r. do 10.09.1981r. (tj. do zakupu gruntów rolnych) jako okres, o którym mowa w art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Stanowi to 4 lata 2 miesiące i 10 dni. Po dodaniu tego okresu do uwzględnionego przez Prezesa KRUS okresu 24 lata 6 miesięcy i 2 dni, odwołująca łącznie wykaże 28 lat 8 miesięcy i 12 dni podlegania ubezpieczeniu. Tym samym spełni wszystkie przesłanki wymagane do przyznania emerytury rolniczej.

Drugi z żądanych przez odwołującą okresów, tj. okres od 01.09.1981r. do 22.05.1982r. został jej zaliczony do stażu ubezpieczeniowego przez KRUS, co wynika z Raportu ustalenia uprawnień do świadczenia.

Z tych względów Sąd w oparciu o art. 477¹⁴§ 2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję Prezesa KRUS z dnia 17.04.2013r. i przyznał W. B. prawo do emerytury rolniczej od miesiąca złożenia wniosku, tj. od 01.02.2013r. od decyzji ZUS z dnia 05.03.2013r.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (mającym zastosowanie w zw. z art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze 25 lat. Dopiero postępowanie przed Sądem, przesłuchanie świadków i połączona z ich zeznaniami analiza dokumentów pozwoliła na zaliczenie spornego okresu do ubezpieczenia rolniczego i na przyznanie emerytury. W tej sytuacji organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.